

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 2, Αρ. 1-2 (1925)

Δελτίον ΧΑΕ 2 (1925), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β'. Πανηγυρικόν επί τη τεσσαρακονταετηρίδι της ιδρύσεως της Χ.Α.Ε.

Βιβλιογραφία

Αλέξανδρος ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

doi: [10.12681/dchae.1299](https://doi.org/10.12681/dchae.1299)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ Α. (2013). Βιβλιογραφία. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 2(1-2), 57-62.
<https://doi.org/10.12681/dchae.1299>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βιβλιογραφία

Αλέξανδρος ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Δελτίον ΧΑΕ 2 (1925), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β'.
Πανηγυρικόν επί τη τεσσαρακονταετηρίδι της ιδρύσεως
της Χ.Α.Ε. • Σελ. 57-62

ΑΘΗΝΑ 1925

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BYZANTION. Revue internationale des études byzantines Tom I. publié par Paul Graindor et Henri Grégoire. Paris. Liège 1924. Τὸ ὄγκωδες καὶ περιεκτικώτατον τοῦτο σύγγραμμα ἐκδίδεται ἐπικαίρως, ἵνα πληρώσῃ μέγα κενὸν ἐν τῇ βυζαντινῇ φιλολογίᾳ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Ἡ πρώτη δὲ τούτου ἐμφάνισις δικαίως πάσας τὰς προσοδοκίας καὶ ἱκανοποιεῖ πάσας τὰς ἀξιώσεις τῶν περὶ τὸν ἐπιστημονικὸν τοῦτον κλάδον ἀσχολουμένων. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε διεθνὲς γράφεται εἰς πάσας τὰς σπουδαιοτέρας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὁ πρῶτος τόμος ἀφιεροῦται εἰς τὸν γηραιὸν σοφὸν Ρώσσον βυζαντινολόγον Ν. Κονδακὸν, συμπληρώσαντα *ὀρθογονταετηρίδα* ὅλην βίου ἐπιστημονικοῦ μεσοῦ ἔργων σπουδαιοτάτων περὶ βυζαντινῆς τέχνης καὶ βυζαντινοῦ ἐν γένει πολιτισμοῦ. Περίληψιν τοῦ βίου τοῦ Κονδακῶφ συνέγραψεν ὁ μαθητὴς αὐτοῦ I. Ebersolt, προτάξας ταύτην μιᾶς μελέτης τοῦ στεφανουμένου ρώσσου βυζαντινολόγου «Les costumes orientaux à la cour de Byzance», (σελ. 7—49), γραφεῖσαν ἐπίτηδες διὰ τὸ «Βυζάντιον», κοσμουμένην δὲ διὰ θαυμαστῶν εἰκόνων, ἐνίων πολυχρῶμων.— Une mention byzantine de Sbaïta, (σελ. 51—58) ὑπὸ τοῦ κ. F. M. Abel.— Un fragment d'Évangélaire du VIe S. de la Collection Y. N. Chanenko (σελ. 59—74) ὑπὸ D. Hjalov.— De la monnaie et de la puissance d'achat des métaux précieux dans l'Empire byzantin, (σελ. 75—115) ὑπὸ τοῦ κ. A. Ἀνδρεάδου.— Sur quelques évêchés suffragants de la Métropole de Tréziponde, (σελ. 117—137) ὑπὸ Νίκου Βέη.— The episcopalis audientia in byzantine Egypt, (σελ. 139—144) ὑπὸ H. I. Bell.— Sur la date de la mosaïque de la Transfiguration au Mont Sinaï, (145—172) ὑπὸ V. Bene-

* Τὸ *Δελτίον* τῆς Χριστιαν. Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας θέλει ἐφεξῆς δημοσιεύει ἐκτενῆ *Βιβλιογραφίαν* περὶ πάντων τῶν εἰς τὴν χριστιαν. καὶ βυζαντινὴν τέχνην καὶ ἐν γένει τὸν βυζαντινὸν πολιτισμὸν ἀναφερομένων συγγραμμάτων, ἤτοι βιβλίων, περιοδικῶν, φυλλαδίων καὶ οἰωνδῆποτε δημοσιευμάτων. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ περιληφθῶσιν ἐν τῇ Βιβλιογραφίᾳ ταύτῃ δεόν νὰ πευθῶσιν τὰ ἔργα αὐτῶν πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ Δελτίου κ. Ἀλέξ. Φιλαδέλφεια, *Κάνιγγος* 18.

sevie.— Une bague d'un comte de l'Opsikion (Xe S. ?) (σελ. 173—176) ὑπὸ Adrien Blanchet.— Les populations rurales au IX S. d'après l'agographie byzantine, (σελ. 177—190) ὑπὸ Louis Bréhier.— La vie de Ste Théoctiste de Lesbos (σελ. 191—200) ὑπὸ H. Delehaye, S. J.— Le Sénat et le peuple byzantin aux VII et VIII S. (σελ. 201—213) ὑπὸ Charles Diehl.— Notes sur l'hellénisme sicilien (σελ. 215—228) ὑπὸ Jules Gay.— Un reflet du monde latin dans une peinture balkanique du 3. S. (σελ. 229—243) ὑπὸ H. Grabar.— Buste du Musée d'Athènes, (σελ. 245—250) ὑπὸ P. Graindor.— Der Inhalt d. subscriptionen in den griech. Handschriften des 11, 12 u. 13 Jahr, (σελ. 251—272) ὑπὸ B. Granie'.— Eine Belagerung Konstantinopels in der rumänischen Kirchenmalerei' (σελ. 273—289) ὑπὸ Green.— De l'originalité des peintures bucoviniennes (σελ. 291—303) ὑπὸ P. Henry.— Notes critiques sur deux poèmes grecs du Moyen âge, (σελ. 305—316) ὑπὸ D. C. Hesselring.— La Satire contre les Hégoumènes (σελ. 317—339) ὑπὸ E. Jeanselme καὶ L. Oeconomos — Le cycle iconographique de Sant' Angelo in Formis, (σελ. 341—366) ὑπὸ G. de Jerphanion.— Des Grecs aux Croisés, (σελ. 367—449) ὑπὸ I. Laurent.— Du nouveau sur Constance de Hohenstaufen, impératrice de Nicée, (σελ. 451—468) ὑπὸ C. Marinisco.— Il Plutarco di Bartolommeo da Montepulciano, (σελ. 469—474) ὑπὸ G. Mereati.— Alcune osservazioni intorno al Rotulo di Giosuè e agli ottateuchi illustrati, (σελ. 475—483) ὑπὸ Antonio Muñoz.— Sur la nécessité d'un Onomasticon de l'Orient byzantin, (σελ. 485—499) ὑπὸ P. Peeters.— Sainte Euthymie ou les tribulations d'un linguiste, (σελ. 501—517) ὑπὸ Ἰω. Ψυχάρη.— L'architecture religieuse dans le domaine byzantin en Espagne, (σελ. 519—533) ὑπὸ I. Puig I. Cadafalch.— Die Kunstgeschichte u. die byzantin. Studien, (σελ. 535—55) ὑπὸ Josef Strzygowski.— Discours politiques de Thémistius, (σελ. 557—580) ὑπὸ Vlad. Valdenberg.— Comptes rendus, (σελ. 581—647) ὑπὸ Henri Grégoire — Chronique, (σελ. 649—747).

Dr phil. ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ (*Béhs*). Der französisch-mittelgriechische Ritterroman «Imberios und Margarona» und die Gründungssage des Daphniklosters bei Athen. (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Texte u. Forschungen zur byzantinisch nengriechischen Philologie. Berlin - Wilmersdorf, 1924. Ἡ σπουδαιότατη αὕτη μελέτη ἀφορᾷ τὸν μεσαιωνικὸν θρύλον τῶν ἐρώτων τοῦ Ἱμπερίου καὶ τῆς Μαργαρώνας, ὅστις ἀνάγει τὰς ἀρχικὰς αὐτοῦ ρίζας εἰς τὸν ἀρχαῖον γαλλικὸν μῦθον τῆς Προβιγζίας τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, ὅπου ἐν τῇ νησίδι Margueione, 10 χιλιομ. νοτίως τοῦ Μοιπελλιέ, ἐγεννήθη τὸ πρῶτον τὸ μυθιστόρημα τοῦ Πέτρου τῆς Προβάνς (Pierre de Provence et la belle Margueionne). Διὰ τῶν Φράγκων ὁ θρύλος οὗτος διεδόθη ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως δ' ἐνετοπισθῆ εἰς τὸ Δαφνί, ὅπου, κατὰ τὴν ἔκτοτε λαϊκὴν παράδοσιν, ὁ Ἱμπεριος καὶ ἡ Μαργαρώνα μετὰ τὴν τελικὴν συνάντησίν των, εὐγνωμονοῦντες διὰ τὴν ὡς ἐκ θαύματος σωτηρίαν των, ἀνεγείρουσι τὴν περίκυστον Μονήν. Ὁ κ. Βέης ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἐξαντλεῖ ἐκ πασῶν τῶν γνωστῶν πηγῶν τὸ θέμα τοῦτο. ἐξηγῶν

και ἐρμηνεύων τὴν ἐτυμολογίαν καὶ ἐξελλήνισιν πάντων τῶν ὀνομάτων τοῦ γαλλικοῦ θρόλου.

ΔΗΜ. Π. ΠΑΣΧΑΛΗ. *Ἡ ἐν κάτω Καστρῶ τῆς Ἄνδρου Σχολὴ ἑλλην. γραμμάτων καὶ ἡ ἐν Κορθίῳ τῆς Ἁγίας Τριάδος.* (Ἀνατύκωσις ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας.— *Τοῦ αὐτοῦ: Νεόφυτος Καμπάνης, Ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως.* (Βιβλιοθήκη Θεολογίας), 1925.— *Τοῦ αὐτοῦ: Τζίας καὶ Θεομίων Νικόδημος Ροῦσσος.* Βιβλιοθήκη Θεολογίας) 1925.— *Τοῦ αὐτοῦ: Νομικὰ ἔθιμα τῆς Νέας Ἄνδρου,* 1925. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἐκτυπώνει ἤδη ἐκτενέστατον καὶ πολυτελὲς σύγγραμμα, τὴν *Ἱστορίαν τῆς Ἄνδρου*, ἔργον πολυετοῦς καὶ ἐμβριθοῦς μελέτης καὶ ὅπερ θέλει καταλάβει ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ. Ὁ κ. Δημ. Πασχάλης, ὅστις διετέλεσε καὶ Νομάρχης πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ μακροτάτου χρόνου ἀσχολούμενος περὶ τὰς βυζαντινὰς μελέτας κατέστη εἰς τῶν ἀρίστων παρ' ἡμῖν βυζαντινολόγων, αἱ δὲ περὶ τῶν βυζαντινῶν ναῶν ἐν Ἄνδρῳ μονογραφίαι αὐτοῦ εἶνε πολυτιμωτάτη συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Ἑλλάδι βυζαντινῶν μνημείων. Κάτοχος δ' ὁ συγγραφεὺς τελειῶς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἦν χειρίζεται θαυμασιῶς, προσδίδει εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ αὐτοῦ ἔργα τὴν γλαφυρότητα, τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀκραιφνή χάριν δοκιμωτάτου λογοτέχνου.

ΑΝΑΣΤΑΣ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ. *Τρεῖς ἀνέκδοτοι βυζαντινοὶ ναοὶ τῶν περιχώρων τῆς Ἄρτης,* 1922.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ Μονὴ τῆς Βαρυανάσας,* 1922.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ Παλιοπαναγιά* (ἀνατύκωσις ἐκ τοῦ Μαλεβοῦ), 1923.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ ἡμορφὴ Ἐκκλησιά,* 1921.— *Τοῦ αὐτοῦ: Αἱ Βλαχέρναι τῆς Ἡπείρου,* 1924. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἀνωτέρω διατριβῶν ὁ κ. Ὁρλάνδος, καθηγητῆς τῆς βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν τῷ Μετσοβίῳ Πολυτεχνείῳ, ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, χωρὶς νάμελησιν τὴν κλασικὴν ἀρχαιολογίαν, ἐν ἣ ἐξέχουσαν κατέχει θέσιν, ἐξέδωκε κλειστά ἀνέκδοτα τέως βυζαντινὰ μνημεῖα. Ἄλλ' ἢ λέξις «ἐξέδωκε» δὲν ἀποδίδει παντάπασιν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐργασίας τοῦ ἐπιστήμονος καὶ καλλιτέχνου, ὅστις ὁσάκις ἐκδίδει ἐν οἰονδηίποτε μνημεῖον ποιεῖ τοῦτο μετὰ πάσης δυνατῆς τελειότητος ὑπὸ τε αὐστηρὰν ἐπιστημονικὴν ἐποψιν, ὡς καὶ ὑπὸ καλλιτεχνικὴν καὶ λογογραφικὴν, διὰ τοῦτο αἱ σύντομοι τὸ κλειστον μονογραφίαι αὐτοῦ περὶ παντοίων βυζαντινῶν ἐν Ἑλλάδι μνημείων εἶνε ἄρτια συγγράμματα περικλείοντα κλειστά σχέδια, κατόψεις, τομάς, κοσμήματα, πάντα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως *ἰδιοχείρως* ἐκτελεσθέντα. Καὶ ἡ *κυριολεξία* δὲ τοῦ κ. Ὁρλάνδου ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν μνημείων δέον ἰδιαζόντως νὰ ἐξαρθῇ ὡς ἐξαιρετικὸν προσόν, ἰδίᾳ διὰ τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, ἐν ἣ εἰσιν ἀκαθόριστοι πολλοὶ ὄροι, ἀγνωστοί μενοι τὸ κλειστον καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐπιστημόνων καὶ λογογράφων μας.

ΔΗΜΗΤΡ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ. *Ἡ πολυτέλεια κατὰ τοὺς χρόνους τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας* (ἀνατύκωσις ἐκ τῆς «Ν. Σιών») Ἱεροσόλυμα, 1922.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἐργάσιος Ρενάν,* ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι του. Ἀθῆναι, 1923.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς θρησκείαις καὶ ἰδίως ἐν τῇ Χριστιανισμῶ.* Ἀθῆναι, 1910.— *Τοῦ αὐτοῦ: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σύρου, Τήνου καὶ Μήλου Ἀλέξανδρος Λυκοῦργος* (1827—75). Ἀνατύκωσις ἐκ τῆς Θεολογίας. Ἀθῆναι, 1923.— *Τοῦ αὐτοῦ: Εἶναι ἀναγκαῖα καὶ σκόπιμος ἡ σύγκλησις Οἰκουμενικῆς Συνόδου;* Ἀθῆναι, 1925.— *Τοῦ αὐτοῦ: Χριστιανισμὸς καὶ*

σκηγή. Διάλεξις γενομένη ἐν τῇ Ἐπαγγελματ. Σχολῇ Θεάτρου.— Ἀθήναι, 1925. Πάντα τὰνωτέρω ἔργα τοῦ μελετηροῦ καὶ φιλεργοτάτου θεολόγου καὶ βυζαντινολόγου, τοῦ τοσοῦτον ἐπαξίως ἀναγορευθέντος καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, χαρακτηρίζει ἡ αὐτὴ βαθεῖα γνῶσις τοῦ θέματος καὶ ἡ νηφάλιος εὐθυκρυσία. Ὁ κ. Μπαλάνος εἶνε καὶ κατὰ τοῦτο ἀξιεπαινος καὶ ἀληθῶς ἐθνικὸς ἀνὴρ, διότι οὐδεμίαν παραλείπει εὐκαιρίαν ἵνα ἐκλαίξῃ καὶ τὰ μᾶλλον ὑψηλὰ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ θέματα, καθιστᾷ δὲ ταῦτα προσιτὰ καὶ ἀντιληπτὰ καὶ εἰς τοὺς μὴ εἰδικούς ὡς καὶ εἰς πάντα τὰ κοινωνικὰ στρώματα. Οὕτως ἡ περὶ τοῦ μεγάλου καὶ ἀπαραμίλλου διὰ τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν ἀττικὴν χάριν τοῦ λόγου γάλλου συγγραφέως καὶ φιλοσόφου Ἐρνέστου Ρενάν ἐν τῷ «Παρνασσῶ» διάλεξις αὐτοῦ, θέλει παραμείνει ὑποδειγματικὴ διὰ τὴν τόσον ἀμερόληπτον ἀνάλυσιν τῶν περὶ Ρενάν κρίσεων καὶ διὰ τὴν πλήρη ἀναπαράστασιν καὶ περιγραφὴν τοῦ βίου, τῶν φρονημάτων, τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου συγγραφέως τοῦ «Βίου τοῦ Ἰησοῦ».

Professeur GEORGES I. ARVANITAKI. Golgotha et le Sépul.re. Leur véritable emplacement. Alexandrie, 1923. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ὁ συγγραφεὺς, γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ ἐργασιῶν, πειράεται νάποδείξῃ ἐπὶ τῇ βάσει ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων καὶ ἐξ ἰδίας αὐτοψίας ἐρευνῶν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ μαρτυρίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν εἶνε ὁ ὑπὸ τῆς παραδόσεως ὡς τοιοῦτος ἀπὸ αἰῶνων καθιερωθεὶς καὶ τιμώμενος. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος ἤρξατο ἡ περὶ αὐτοῦ ἀμφισβήτησις καὶ ἐκλονίσθη ἡ τοπογραφικὴ τοῦ Γολγοθᾶ ταυτότης πρὸς τὸν νῦν προσκυνούμενον ἱερὸν χώρον. Εἶνε ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ὅτι οὗτος ἔκειτο ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀλλ' ὡς ὁ κ. Ἀρβανιτάκης δι' ἀκαταμαχίτων τεκμηριῶν ἀποδεικνύει *οὐχὶ πρὸς Β.* αὐτῆς, ὅπου ὑπῆρχε τριπλοῦν τοίχος. Ἡ θέσις τοῦ Γολγοθᾶ πρέπει νάἀναζητηθῇ πρὸς τὰ λοιπὰ σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, ἀλλὰ βεβαίως κατόπιν ἀνασκαφικῆς ἐρεῦνης, διότι, ὡς γνωστόν, αἱ ἀλλεπάλληλοι καταστροφαί, δηώσεις καὶ ἐπιδρομαὶ δὲν ἀφήκαν ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ πόλει οὐδὲ λίθον ἐπὶ λίθου!

Ἐν γένει ἡ μελέτη τοῦ κ. Ἀρβανιτάκη φέρει τὴν σφραγίδα βαθείας καὶ ἐνδελεχοῦς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, μαρτυρεῖ δ' ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἶνε κάτοχος οὐχὶ μόνον πασῶν τῶν πηγῶν καὶ τῆς παλαιστινικῆς φιλολογίας, ἀλλὰ καὶ δι' ἀμέσου αὐτοψίας τῆς τοπογραφίας τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἐν μόνον ἀσχημίζει τὸ ὥρατον τοῦτο ἔργον, τὸ ἀστεῖον—πῶς ἄλλως νὰ τὸ χαρακτηρίσωμεν;—μύθευμα, καθ' ὃ δῆθεν ὁ κ. Δαῖρπφελτ θέλων νά περιποιηθῇ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας ἐν Κερκύρᾳ ἔκρουσε δῆθεν ἀκέφαλα ἀγάλματα ὑπὸ τὴν γῆν, ἵνα οὕτω παράσῃ εἰς τὸν τότε κραταιότατον Μονάρχην τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ὑπ' Αὐτοῦ! Τὸ πᾶγμα εἶνε τόσον ἀνάξιον καὶ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀρχαιολόγων καὶ τοῦ ἄλλοτε ποτε ἡγεμόνος τοῦ σοφωτάτου τῶν Ἐθνῶν, ὥστε θεωροῦμεν περιττὴν οἰανδήποτε διάψευσιν. Τὸ μόνον θῦμα τῆς γελοίας ταύτης διαδόσεως εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Ἀρβανιτάκης!

ΓΕΩΡΓ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ. Ἡ Μονὴ Φανερωμένης ἐν Σαλαμῖνι. (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ α' τόμου τῆς ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας Βυζαντ. Σπουδῶν. Ἀθήναι, 1924.— Τοῦ αὐτοῦ: Ὁ Νὰὸς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν Ἐφέσῳ. (Ἀνατύ-

πωσις ἐκ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Δελτίου, 1923). Ἀθήναι, 1924. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τῶν δύο ἀνωτέρω δημοσιευμάτων ὁ κ. Σωτηρίου παρέχει πλήρη καὶ ἐμπεριστατωμένην περιγραφὴν τῆς ὁραίας καὶ ιστορικωτάτης ταύτης Μονῆς, ἣτις κατ' ἔτος προσελκύει τοσαῦτα πλήθη προσκυνητῶν καὶ πανηγυριστῶν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ λεπτομερεστάτην ἔκθεσιν τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν τῷ θαυμασίῳ ναῷ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν Ἐφέσῳ, ὃν ἔναρξις ἐποιήσατο κατὰ τὸ ἔτος 1921, πρωτοβουλία μὲν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, δαπάναις δὲ τῆς τότε Ὑπάρχουσας Ἀρμοστείας. (Ἴδε περὶ τούτων «Ἀρχαιολογ. Δελτίον» 1922, σελ. 89—114. Ἀνασκαφαὶ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὑπὸ Γ. Σωτηρίου). Ὁ συγγραφεὺς ἐν ἀρχῇ παραθέτει ἀπάσαις τὰς πηγὰς καὶ εἶτα τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναοῦ. Ἐν δὲ τῷ β' μέρει περιγράφει τὸ σχῆμα, τὴν κάτοψιν καὶ τὰ διάφορα εὐρήματα, ἰδίως κληθῆν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, θωράκων, κυανοκράνων κλπ. πρὸς δὲ καὶ τινων νομισμάτων καὶ κηλίων ἀγγείων, πινακίων καὶ ἄλλων τινῶν ἀντικειμένων. Ἐν τέλει παραθέτων κάτοψιν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, παραβάλλει ταύτην πρὸς τὴν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅστις εἶνε ἅμα καὶ *Μανσωλεῖον* αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν πολυπληθῶν παρομοιώσεων καὶ παραπομπῶν λησμονεῖ ὁ κ. Σωτηρίου τὰ ἐν Νικοπόλει σπουδαιότατα σύγχρονα σχεδὸν Βυζαντινὰ κτίρια, ἰδίως τὴν περιφημὸν *Βασιλικὴν Δουμτζίου*, πρὸς ἣν κλειστά; ὅσας παρουσιάζει ὁ προκείμενος ναὸς ὁμοιότητάς.

N. I. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ. *Αἱ περὶ τὴν Δημητριάδα βυζαντινὰ Μοναί.* (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς α' ἐπετηρίδος τῆς Ἑταιρείας τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν) Ἀθήναι 1924. Ἡ μελέτη αὕτη τοῦ ἀκαματοῦ βυζαντινοῦ τῆς Θεσσαλίας περιγράφει τὰ τῆς Μονῆς Μακρυνίτης καὶ τῆς Νέας Πέτρας Πορταῖας μετὰ εἰκότων ἀναγλύφων ἐπιγραφῶν σπουδαιωτάτων. Ὁ κ. Γιαννόπουλος εἶνε ἄξιος ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀνεκτίμητον συμβολὴν του εἰς τὴν ἐπιστήμην διὰ τὴν πληθὺν τῶν χριστιανικῶν καὶ βυζαντινῶν μνημείων, τὰ ὅποια οὐ μόνον περισυλλέγει καὶ διασώζει, ἀλλὰ καὶ δημοσιεύει μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ εὐσυνειδησίας, καίπερ διατρίβων διαρκῶς μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς κόμας, ὅπου στερεῖται πλείστων ἐπιστημον. ἐφοδίων.

ΝΕΑ ΣΙΩΝ. Ἔτος ΙΣΤ' τόμος ΙΘ' τεύχος ΙΒ'. Δεκέμβριος. Περιεχόμενα: Ἀρχιεπισκόπου Ἰορδάνου Τ. Π. *Θέμελη*. Ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῆς. Ἡ μελέτη αὕτη εἶνε σπουδαιότατη, διαιρεῖται δὲ εἰς δέκα Κεφάλαια, ἕξ ὧν τὸ πρῶτον περιλαμβάνον περὶ τοῦ ὀνόματος «Ἱερουσαλήμ», δημοσιεύεται εἰς τὸ παρὸν τεύχος. Τούτου δὲ προτάσσεται συνοπτικὴ, ἀλλ' ἀκριβῆς ἱστορία τῶν ἐρευνῶν, ἀνασκαφῶν καὶ τῆς βιβλιογραφίας περὶ τῆς ἱερᾶς πόλεως, οὗτω δὲ ὁ ἀναγνώστης παρασκευάζεται ἀρκείως ἵνα προχωρήσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν περαιτέρω μελέτην τοῦ ἔργου τοῦ λογίου Ἑλληνοῦ κληρικοῦ. Μετὰ ταύτην ἔπεται δημοσίευμα περὶ ἁγίων τόπων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου *Καλλίστου*. Εἶτα ἀρχιμ. *Ἰππολύτου*. Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Δυτ. Εὐρώπης κατὰ τὸν Μεσαίωνα ὑπὸ Καρόλου Μύλλερ. Ἐν τέλει ἔπονται *Κριτικὴ, βιβλιογραφία καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.*

F. DE SIMONE BROWER. *Il bizantinismo e i cultori di esso in Italia.* (Estratto dagli «Studi Bizantini»). Roma, 1924. Ἡ παρούσα μελέτη τοῦ

ἐπιφανοῦς καθηγητοῦ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἐν Νεαπόλει εἶνε μεγάλης σπουδαιότητος, διότι ἐν ὀλίγαις σελίαι συνοψίζει πᾶν ὅ,τι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐδημοσιεύθη ἐν Ἰταλίᾳ περὶ βυζαντινῆς τέχνης καὶ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ. Ἐν ἐπιλόγῳ δ' ὁ σοφὸς καὶ ἀκραιφνῆς φιλέλλην συγγραφεὺς φιλοσοφεῖ περὶ τοῦ ἀρχαίου καὶ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ, μὴ ἀποδεχόμενος τὴν γνώμην λογίων τινῶν, οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ συνδέωσι στενώτερον τὸν τελευταῖον μετὰ τοῦ νεοελληνισμοῦ, ἐνῶ, ὡς διατείνεται ὁ κ. Βρουῦβερ, ὁ βυζαντινὸς πολιτισμὸς εἶνε συνέχεια ἀδιάσπαστος καὶ συνεχῆς τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ. Καὶ ἀνάγονται μὲν αἱ ρίζαι τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ εἰς τὸ ἔτος 1453, ὅπερ ἀποτελεῖ μέγαν σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἑλληνισμοῦ, οὐχ ἦττον εἰς τὰς παραδόσεις, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἥθη καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ λαοῦ ἕξ ἢ ἀκόμη ζωντανὸς καὶ ἀφθαρτος ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς κόσμος, ὡς δ' εἶπεν ὁ ἀείμνηστος Βικέλας, ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας δὲν ἐθέρμανέ ποτε τοσοῦτον τὰ βυζαντινὰ στήθη, ὅσον τὰ τῶν ἀθανάτων προγόνων μας !...

ΑΛΕΞ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ
